

Başvuru Numarası : 2024/1487
Toplantı Tarihi/Sayısı : 12.12.2024/53
Karar Numarası : 2024/1264
Başvuran : B.D.Y.
Başvuran Vekili : -
Adres : -
Muhatap Kurum/Kişi : Antalya Açık Ceza İnfaz Kurumu Müdürlüğü
Muhatap Adres : -

I. BAŞVURUNUN KONUSU

1. Başvuranın; Antalya Açık Ceza İnfaz Kurumunda bulunmaktayken özel izinden döndükten sonra uyuşturucu madde getirdiğinin belirtilerek kendisine iftira atıldığı, adı geçen Kurumda fiziksel şiddete, hakarete ve tehdide maruz kaldığı, Antalya Y Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumuna nakledildiği iddialarına ilişkindir.

II. İNCELEME SÜRECİ

2. Başvuran, başvuru dilekçesinde özetle:

a. Antalya Açık Ceza İnfaz Kurumunda bulunmaktayken 27/5/2024 tarihinde saat 11.50-12.00 civarında özel izinden dönerek Kuruma giriş yaptığını,

b. Girişte üst ve eşya araması yapıldıktan sonra koğuşuna geçtiğini, saat 13.00-13.30 civarında infaz ve koruma memurlarının koğuşuna gelerek üstünü ve eşyalarını aradığını ancak herhangi bir suç unsuruna rastlanmadığını,

c. Kısa bir süre sonra infaz ve koruma memurları tarafından koğuşundan alınarak camları sunta ile kapatılmış, güvenlik kamerası bulunmayan bir odaya götürüldüğünü ve bu odada detaylı aramasının yapıldığını,

ç. Aramaya karşı koymamasına rağmen infaz ve koruma memurları tarafından kendisine hakaret, tehdit ve fiziksel şiddet uygulandığını, ayakkabısının içinden çıkan bir kağıdın kendisine gösterilerek Kuruma uyuşturucu madde getirdiğinin ifade edildiğini,

d. Daha sonra infaz ve koruma başmemurluğu odasına götürüldüğünü, ayakkabısından çıkan kağıdın kendisine ait olmadığını ifade etmesine rağmen burada kendisine fiziksel şiddet uygulandığını,

e. Akabinde detaylı aramanın yapıldığı odaya tekrar götürüldüğü, burada fiziksel şiddete devam edildiğini ve tehdit edildiğini,

f. Yaşanan olay sonrasında hakkında aslı olmayan disiplin soruşturması yürütülerek Antalya Y Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumuna nakledildiğini iddia etmektedir.

3. Muhatap Antalya Açık Ceza İnfaz Kurumu Müdürlüğünden alınan yazılı görüşte özetle:

a. Başvuranın 27/5/2024 tarihinde özel izinden dönerek Kuruma giriş yaptığı esnada gözlerinde kızarıklık olması ve davranışlarında tutarsızlık görülmesi nedeniyle oluşan şüphe üzerine üstünün ve koğuşunun arandığı,

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

b. Sonrasında detaylı arama yapılabilmesi amacıyla engelli odası olarak tabir edilen odaya alındığı, odada mahremiyetin sağlanması amacıyla güvenlik kamerasının bulunmadığı, camlarının ise iddia edildiği şekilde sunta ile kapatılmış olmadığı,

c. İnfaz ve koruma baş memurluğu odasında da güvenlik kamerasının bulunmadığı,

ç. Detaylı arama neticesinde başvuranın ayakkabısının içinde gizlenmiş ve uyuşturucu madde olabileceğinden şüphelenilen bir kağıdın bulunduğu,

d. Başvuranın alınan ifadesinde; söz konusu kağıdın içerisinde uyuşturucu madde olduğunu, özel izinleyken bu maddeyi kullandığını ve ayakkabısının içinde unuttuğunu ifade ettiği,

e. Antalya Bölge Kriminal Polis Laboratuvarı Müdürlüğü tarafından yapılan inceleme sonucu hazırlanan raporda söz konusu kağıdın içerisinde uyuşturucu madde olduğunun tasdik edildiği,

f. Bunun üzerine ilgili mevzuat hükümleri gereğince başvuran hakkında disiplin soruşturması başlatılarak başvuranın Antalya Y Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumuna gönderildiği,

g. Başvuranın kendisine iftira atıldığı, fiziksel şiddete, hakarete ve tehdide maruz kaldığı iddialarının gerçeği yansıtmadığı, başvuran hakkında yapılan işlemlerin mevzuata ve insan onuruna uygun gerçekleştirildiği ifade edilmektedir.

4. Muhatabın yazılı görüşüne karşı başvuran tarafından kanuni süresi içinde yazılı görüş sunulmamıştır.

III. İLGİLİ MEVZUAT

5. Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın "*Kişinin dokunulmazlığı, maddi ve manevi varlığı*" başlıklı 17'nci maddesine göre:

"Herkes, yaşama, maddi ve manevi varlığını koruma ve geliştirme hakkına sahiptir.

(...)

Kimseye işkence ve eziyet yapılamaz; kimse insan haysiyetiyle bağdaşmayan bir cezaya veya muameleye tabi tutulamaz.

(...)"

6. 20/4/2016 tarihli ve 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu'nun "*Kurumun görevleri*" başlıklı 9'uncu maddesinin birinci fıkrasının (i) bendinde; özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek Kurumun görev alanları arasında düzenlenmiştir.

7. 6701 sayılı Kanun'un "*Başvurular*" başlıklı 17'nci maddesinin birinci ve sekizinci fıkralarında; özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin Kuruma bizzat başvuru yapabileceği hükme bağlanmıştır. Aynı maddenin dördüncü fıkrasında ise yargı yetkisinin kullanılmasına ilişkin işlemlerin başvuru konusu olamayacağı hüküm altına alınmıştır.

8. 24/11/2017 tarihli ve 30250 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in "*Ön incelemenin yapılması*" başlıklı 48'inci maddesinin birinci fıkrasına göre:

"Kuruma yapılan başvurular, inceleme ve araştırmaya geçilmeden önce ön incelemeye tabi tutulur (...) yönlerinden incelenir."

9. Mezkur Yönetmelik'in "*Başvuru konusu teşkil etmeyecek işlem ve kararlar*" başlıklı 40'inci maddesine göre:

"(1) Yasama ve yargı yetkilerinin kullanılmasına ilişkin işlemler, Hâkimler ve Savcılar Kurulu kararları ile Anayasanın yargı denetimi dışında bıraktığı işlemler başvurunun konusu olamaz."

10. Mezkûr Yönetmelik'in "*Karar türleri*" başlıklı 65'inci maddesine göre:

"(1) Kurum, yapılan başvuru veya resen inceleme kapsamında yaptığı inceleme ve araştırma sonucunda incelenemezlik kararı, gerekçeli kabul edilmezlik kararı, gönderme kararı, ihlal kararı, idari yaptırım kararı, uzlaşma kararı, ret kararı ve karar verilmesine yer olmadığına dair karar verir."

11. Mezkûr Yönetmelik'in "*Gerekçeli kabul edilmezlik kararı*" başlıklı 67'nci maddesine göre:

"(1) Ön inceleme aşamasında, başvurunun açıkça dayanaksız olup olmadığı, başvurunun hakkın kötüye kullanımını teşkil edip etmediği, ayrımcılık yasağı ihlalinin kaynaklanan bir zararın bulunup bulunmadığının tespiti açısından incelenebilirliğin esasla birlikte incelenmesi kararlaştırılan başvurulara ilişkin esas inceleme ve araştırma aşamasında söz konusu koşulları taşımayan başvurularla ilgili gerekçeli kabul edilmezlik kararı verilir."

"(2) Ön inceleme aşamasında incelenabilir bulunan ya da incelenebilirliği esasla birlikte incelenmesi ve araştırılması kararlaştırılan başvuruların 48' inci maddede belirtilen gerekli koşulları taşımadığının anlaşılması halinde de bu başvurularla ilgili gerekçeli kabul edilmezlik kararı verilir."

IV. DEĞERLENDİRME VE GEREKÇE

12. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumunun amacı; insan onurunu temel alarak insan haklarının korunması ve geliştirilmesi, kişilerin eşit muamele görme hakkının güvence altına alınması, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanmada ayrımcılığın önlenmesi ile bu ilkeler doğrultusunda faaliyet göstermek, işkence ve kötü muameleyle etkin mücadele etmektir.

13. 6701 sayılı Kanun'un 9'uncu maddesinde; insan hakları ihlallerini resen incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek, ayrımcılık yasağı ihlallerini resen veya başvuru üzerine incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek, özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek Kurumun görevleri arasında sayılmıştır.

14. Başvuranın iddialarından ilki; Kuruma uyuşturucu madde soktuğu iddiasıyla kendisine iftira atıldığına, fiziksel şiddete, hakarete ve tehdide maruz kaldığına ilişkin olup muhatap Kurum tarafından başvuranın iddialarının gerçeği yansıtmadığı belirtilmiştir.

15. Kötü muamele iddiasının devlete yüklenen yükümlülüklerden yararlanabilmesi için uygun delillerle desteklenmesi, bu delillerin yeterince ciddi, açık ve tutarlı emarelerden ya da aksi ispat edilmemiş birtakım karinelere oluşması beklenmektedir. Ayrıca delillerin elde edilme sürecinde ilgililerin tutumları da dikkate alınmalıdır (Anayasa Mahkemesi [AYM], *Cezmi Demir ve Diğerleri*, B. No: 2013/293, 17/7/2014, para. 95).

16. Yaşama hakkının ihlali iddiasında olduğu gibi işkence ve kötü muamele iddiaları konusunda da Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (AİHM) makul şüphe bulunmaması ya da bütün makul kuşkunun ötesinde şeklinde bir kanıtlama standardı uygulamaktadır. Ancak AİHM, bu kanıtlamaya yeterince sağlam, kesin ve birbirleriyle uyumlu çıkarsamaların ve aynı ölçüde çürütülememiş maddi karinelerin bir arada bulunmasıyla varılabileceğini kabul etmektedir (AİHM, *İrlanda v. Birleşik Krallık*, B. No: 5310/71, 18/1/1978, para. 161).

17. Başvuran; Kuruma uyuşturucu madde getirdiği belirtilerek kendisine iftira atıldığını, fiziksel şiddete, hakarete ve tehdide maruz kaldığını iddia etmekle birlikte söz konusu fiillerin güvenlik kamerası bulunmayan oda ile infaz ve koruma başmemurluğu odasında gerçekleştiğini ifade etmiştir. Muhatap Kurum tarafından gönderilen yazılı görüşte; infaz ve koruma başmemurluğu odasında da güvenlik kamerasının bulunmadığı belirtilmiştir. Bu kapsamda; muhatapın cevabi yazısı ve yukarıda yer alan içtihatlarla birlikte incelendiğinde; başvuranın söz konusu iddiasıyla ilgili gerekli inceleme ve değerlendirmenin yapılabilmesi için yeterli veri bulunmadığı, iddianın

soyut beyan niteliğinde kaldığı ve somut delillerle desteklenmediği anlaşıldığından mezkûr iddianın kabul edilmez olduğu kanaatine varılmıştır.

18. Başvuranın bir diğer iddiası; hakkında aslı olmayan disiplin soruşturması yürütülerek Antalya Y Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumuna nakledildiğine ilişkin olup muhatap tarafından konuya ilişkin ilgili mevzuat hükümlerinin uygulandığı belirtilmiştir.

19. 5275 sayılı Kanun'un "*Şikâyet ve itiraz*" başlıklı 52'nci maddesine göre:

"(1) Disiplin cezalarına ve tedbirlerine karşı şikâyet ve itiraz durumunda 16/5/2001 tarihli ve 4675 sayılı İnfaz Hâkimliği Kanunu hükümleri uygulanır.

(2) Diğer mevzuattan kaynaklanan dilekçe ve şikâyet hakkı saklıdır."

20. 23/5/2001 tarihli ve 4675 sayılı İnfaz Hakimliği Kanunu'nun "*İnfaz hâkimliklerinin görevleri*" başlıklı 4'üncü maddesinin birinci fıkrasına göre:

"İnfaz hâkimliklerinin görevleri şunlardır:

(...)

3. Hükümlü ve tutuklular hakkında alınan disiplin tedbirleri ve verilen disiplin cezalarının kanun, veya diğer mevzuat hükümlerine aykırı olduğu iddiasıyla yapılan şikâyetleri incelemek ve karara bağlamak.

(...)"

21. Başvuranın kendisi hakkında aslı olmayan disiplin soruşturması yürütülerek Antalya Y Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumuna nakledildiğine ilişkin iddiası muhatabın cevabi yazısı ve ilgili mevzuat hükümleriyle birlikte incelendiğinde; disiplin cezalarına ilişkin şikâyet ve itirazların infaz hakimliklerine yapıldığı, bu doğrultuda başvuranın mezkûr iddiasının Kurumun görev ve yetkisi kapsamında olmadığı, yargı yetkisinin kullanılmasına ilişkin olduğu tespit edilen mezkûr iddianın 6701 sayılı Kanun'un 17'nci maddesinin dördüncü fıkrası ile Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in 40'inci ve 67'nci maddesi uyarınca kabul edilmez olduğu değerlendirilmiştir.

V. KARAR

A. Başvuruda KÖTÜ MUAMELE YASAĞININ İHLAL EDİLMEDİĞİNE,

B. Kararın taraflara tebliğine ve KAMUOYUNA DUYURULMASINA,

C. Karara karşı tebliğ tarihinden itibaren 60 gün içerisinde Ankara İdare Mahkemesine başvurulabileceğine,

12/12/2024 tarihinde, OY BİRLİĞİYLE, karar verildi.

e-İmzalıdır

Muhammet Ecevit CARTİ
Daire Başkanı

e-imzalıdır

Dr. Burhan ERKUŞ
Üye

e-imzalıdır

Saffet BALIN
Üye

e-imzalıdır

Ünal SADE
Üye

e-imzalıdır

Av. Zennure BER
Üye